

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Redništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, dne 28. januarja 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 12.

Kaj bo s protidraginjsko akcijo?

Zadnje dni so se širile vesti, da namerava minister za socialno politiko zamišljeno protidraginjsko akcijo opustiti. Vest so z zadoščenjem sprejeli vsi gospodarski krogi, odobravalno se je pa to tudi s strani konsumentov, kajti kdor misli še količkaj trezno, pač ne more pričakovati, da bi se moglo zboljšati položaj s policijskimi sredstvi. Vest je prišla, v kolikor smo mogli to kontrolirati, iz Beograda. Mogoče se ne motimo, ako trdimo, da so to vest lansirali gotovi krogi z gotovim namenom. Krik, ki je nastal povsod radi nameranih prisilnih mer, ogorčenje in ostra kritika pogrešene vladne politike, ki hoče v stiskah navaliti odgovornost za težke posledice svojega nesmotrenega gospodarjenja na producente in trgovce, napadi na onemoglost vlade, ki hoče dekretirati štedenje, a sama ne more reducirati svoj ogromni proračun niti za najmanjše vsote, vse to je postalo gotovim faktorjem neprijetno. Razburjenje se mora poleči, zato se ima vest o namerani protidraginjski akciji takoj preklicati!

Z oficijelne strani še nismo slišali, da je minister opustil zamišljeno akcijo. Tudi dvomimo, da bi zlahka odstopil od te svoje namere, kajti ako je mnenja, da se draginja ne da zdraviti drugače kakor s sekuro in je trdnega prepričanja, da se bo položaj kar hkratu samo na podlagi izdane naredbe spremenil in omilil, bo treba mnogo truda, predno ga bomo prepričali o tem, da so njegovi načrti absurdni.

Poročali smo o protestu združenih zbornic in priobčili smo tudi resolucijo. Pri tem pa ne sme ostati. Vse naše organizacije, zlasti gremiji, bi morali tudi s svoje strani proti načrtu najodločnejše protestirati. Akcija, kakor jo zamišlja minister za socialno politiko, omalovažuje in ponižuje producente in trgovce in jih degradira v državljane nižje kategorije. Takega sramotenja si ne smemo pustiti dopasti in je absolutno potrebno, da dvignemo proti temu najenergičnejši protest!

Aktuelna vprašanja našega narodnega gospodarstva.

Predsednik Saveza industrijalcev v Zagrebu g. S. D. Alexander je podal dopisniku dunajske »Neue Freie Presse« zanimiva pojasnila o našem gospodarskem položaju. Njegova izvajanja, priobčena v sobotni številki omenjenega dunajskega dnevnika, se glase:

»Splošne gospodarske prilike v naši državi vplivajo samoobsebi umevno tudi na našo industrijo, ki ima težko leto za seboj. Ustališev dinarja je imela svoj pomen za kalkulacijo, nasprotno pa je omejila naš izvoz, predvsem kolikor prihaja v poštev lesna industrija, katero je v njenih stremljenjih dvigniti izvoz, ovirala izvoz tako v Francijo, kakor v Italijo. Produkcijski stroški so ostali kljub stalnosti dinarja, ki se kaže na zunan, enako visoki. Zaradi tega industrija razumljivo ni mogla proizvajati poceni in uspešno konkurirati v inozemstvu. Posebno mlinarska industrija je imela v preteklem letu težke boje, ker so tuji mlinci k nam uvažali, do čim so nas v izvozu ovirale na eni strani izvozne carine, na drugi strani pa težave, katere so delali našemu izvozu moke v inozemstvu. V tem pogledu so se v zadnjem času prilike nekaj izboljšale, ker so se izvozne carine ukinile in se je priznalo mlinom tudi znižanje tarife z reekspedicijskimi ugodnostmi.

Davčna bremena so ostala neizpremenjena visoka, kar je radi proračunskega ravnotežja, tudi umljivo. Toda ta bremena so vplivala tudi na produkcijske stroške in ovirala konkurenčno možnost naše industrije v inozemstvu.

Prehajam na tretje vprašanje: kreditno vprašanje in vprašanje obrestne mere. Denar se je v zadnjem četrtletju preteklega leta živahnejše gibal v obtoku. To je prihajalo najbolj do izraza v izkazih Narodne banke. Opažali smo, da so postajale vloge bank pri Narodni banki manjše in da so žirodobremitja naraščala. Kljub temu naše banke niso izpremenile politike obrestne mere iz dveh razlogov: v prvi vrsti so morale vezane vloge se primerno visoko obrestovati, dalje so bile banke z ozirom na položaj celotnega gospodarstva, da si ohranijo

svojo mobilnost, pri dovoljevanju novih kreditov precej rezervirane. Ako so se pa novi krediti dajali, se je to zgodilo po obrestni meri, ki se od prejšnje ni bistveno razločevala. Vsekakor lahko ugotovim, da je velika napetost obrestne mere popustila in da se v tem pogledu približujemo bolj mirnim in zdravim prilikam.

Pot ministra za finance dr. Stojadinoviča so gospodarski krogi z zadoščenjem pozdravili. Njegova pot je prvi korak odločilnih krogov, da se uredijo naše inozemske obveznosti. Brezpogojno pričakujemo, da bomo našli za ta korak najmanj ono razumevanje, kakršno se je izkazalo v tem pogledu drugim državam. Volja plačati je vsekakor moment, ki ugodno vpliva na kreditne prilike države. Ako se še upošteva naše absolutno narodno bogastvo, bi smeli v doglednem času računati tudi z dotokom tujega kapitala. V tem oziru se je do sedaj s kratkoročnimi krediti angažirala samo Anglija. Dolgoročne kredite, na eni strani za državo, na drugi strani za privatno gospodarstvo, morejo dovoljevati samo države, ki imajo denar dejansko na razpolago in katerega so pripravljeni naložiti, in to je Amerika. Ako vidimo, da so dobile v tem oziru izdatno podporo dosedaj že Avstrija, Nemčija in tudi Italija, smemo upati, da ni več daleč čas, da se bo ameriški kapital pričel interesirati tudi za nas. Zastopal sem vedno stališče, da bomo dobili privatne kredite še le, ko dobi kredit država in s tem izraz zaupanja v konsolidacijo in gospodarstvo. Še le potem bo moglo tudi privatno gospodarstvo s polno pravico misliti na doseg takih kreditov. Ako se posreči doseči kredit, bo to vplivalo tudi na proračun, iz katerega se izločijo vse investicijske postavke ter razdele na dolgo vrsto let, tako da ne bo vpustitev države obremenjevalo samo enega proračunskega leta, ampak najmanj eno generacijo. V finančnem odboru se stremi za zmanjšanjem proračunskih postavk. To stremljenje kaže voljo, da se hoče štediti v državnem gospodarstvu, kar je vsekakor smatrat za ugoden pojav. Po zagotovilih od merodajne strani, dobimo še enoten davčni sistem. Davčni sistem mora vsekakor biti prilagoden našim gospodarskim prilikam in upoštevati vse razmere v državi. Pomenilo bo že veliko, ako bo

prenehala medsebojna davčna vojska v posameznih pokrajinah in bodo vsi bratje nosili enake čepice.

Izpremembe carinske tarife niso bile bistvene. Res se je znižalo posamezne uvozne carinske postavke, da se ugotovi poljedelcem. Povdariti pa moram, da so gotove izpremembe škodljive za industrijo. Je sicer prav, da se pospešuje poljedelstvo kot glavni faktor produkcije v državi, ne sme se pa to delati na stroške industrije, posebno ne tam, kjer so interesi skladni in ima za poljedelstvo pomen, da se razvijejo gotove industrijske panoge, ki naj omogočijo intenzivnejše gospodarstvo in možnost, da naše produkte spravimo predelane na trg. Trgovske pogodbe, ki smo jih sklenili z Italijo in Avstrijo, so ustvarile gotove smernice za trgovska pogajanja s Češkoslovaško, Francijo, Anglijo, Nemčijo in Ogrsko. Razumljivo je, da moramo svoje poljedelske produkte po konkurenčnih cenah prodati v sosedne države. A ravno tako je naravno, da moramo naši industriji, ki je pravzaprav še v razvoju in se težko bori za obstanek, omogočiti razvoj in jo ščititi. To morajo naše sosedne države ravno tako uvideti kakor mi, in samo na tej podlagi morejo trgovske pogodbe vsem udeležencem kaj koristiti. V industrijskih proizvodih, katere moremo sami proizvajati, se ne more od nas zahtevati, da napram drugim državam popuščamo. Nasprotno je pa samoobsebi razumljivo, da nočemo glede predmetov, v katerih je naša industrija samo deloma ali prav nič razvita, delati uvozu iz tujih držav nikakih ovir.

Kar se tiče reparacijskih dobav iz Nemčije, ki so privatnikom samo deloma dostopne, gre predvsem za postavitev tovarn in preureditev obrtov. To moramo samo pozdravljati, kajti te reparacijske dobave bodo omogočile razvoj industrije in obrtnosti in preprečile, da bi se porabljal za investicijske svrhe domači ali tuj kapital.

Končno še nekaj besed o naših prometnih vprašanjih. Kar se tiče broderskega sindikata, ki je prešel v državno obratovanje, moram odkrito priznati, da sem nasprotnik podpravljenja. Sedanji položaj smatram samo za prehod, ki bo vsekakor mogel napraviti red, uveljaviti štednjo in pravilno urediti tarifiranje. Tarifne postavke rečne plovitve v notranjosti

26

LISTEK.

Pravila naših delniških družb.

Univ. prof. dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

G. Kontrolni organi.

Tudi večja podjetja trgovcev poedin-
cev in osebnih trgovinskih družb (javne
in komanditne) trebajo posebnih kontrolnih organov, toda zakon pri njih ne ureja kontrole, ker daje tudi onim članom osebnih trgovinskih družb, ki so po medsebojnem dogovoru izključeni od poslovanja in zastopstva, zadostne pravice, da osebno nadzirajo poslovanje družbe. Drugače je to pri kapitalističnih družbah, kojih imovina ni v lasti poedin-
nih družbenikov, kjer je število članov redno preveliko, da bi mogli osebno nadzirati poslovanje, ne da bi poslovanje preveč ovirali, in kjer je redno mnogo članov, če ne velika večina, sploh nesposobnih, ker nevednih, da bi nadzirali delo načelnstva. Moderni zakoni zato v interesu delničarjev in upnikov predpi-

sujejo, kako naj bo kontrola uprave urejena. V našem starem zakonu so, kakor druge določbe o delniški družbi, tudi določbe o kontrolnih organih in o izvrševanju nadzorstva sila pomanjkljive in prepuščajo delniškim družbam predobrohotno skoro popolno avtonomijo.

Zakon (čl. 224. trg. zak.) določa, da »skupnost« delničarjev na skupščini izvršuje pravice, ki jih imajo delničarji v družbenih stvareh, tudi glede vpogleda in preizkusa bilance, in zahteva samo, da vsebuje statut način, kako naj se vrši preizkušnja bilance. Poleg tega prepušča družbi, da si, če hoče, v pravih postavi nadzorstveni svet (čl. 225. trg. zak.). Ta po zakonu (čl. 225. trg. zak.) nadzira poslovanje družbe v vseh panogah uprave, s me se poučevati o teku družbinih poslov, s me vsak čas pregledati knjige in spise in preiskati stanje družbine blagajne, mora preizkušati letne račune, bilance in predloge za razdelitev dobička in o vsem tem vsako leto poročati skupščini delničarjev ter tudi sam sezvati skupščino, če to zahteva družbin interes. Nadzorstveni svet je torej pri nas fakultativen organ; če ga statut ne

zahteva, zadostuje, da postavi drug organ, ki samo preizkuša bilanco; pravzaprav bi celo zadostovalo, da statut določi način, kako naj skupščina preizkuša bilanco (čl. 209. št. 6. trg. zak.). Ker pa je skupščina kot celota za to delo, kakor rečeno, nesposobna, so v statutih vedno, kjer ni nadzorstvenega sveta, uvedeni takozvani pregledniki računov, navadno po dva ali trije, kojih naloga pa je — s tem je vsaj zadoščeno zakonu — samo ta, da preizkušajo bilanco in o nji poročajo skupščini. Kjer je postavljen pravi nadzorstveni svet, je njegov delokrog v gori orisanem smislu po zakonu strožje očitati: on vrši nadzorstvo nad vsem poslovanjem in ima določene minimalne pravice in dolžnosti. O sestavi, o funkcijski dobi, o plačilu za delo zakon ne pove ničesar.

Ali je naš zakon, ki je nastal v dobi gospodarskega liberalizma in se je zlasti pri ureditvi delniške družbe preveč ravnal po reku »laissez faire laissez passer« morda smatral državni nadzor nad družbami za zadosten in se zato ni podrobneje bavil s kontrolo, je težko reči. Tajiti pa se ne da, da je vprašanje kon-

trole v delniški družbi eno najvažnejših in najtežjih vprašanj delniškega prava, kar svedoči že sama preobilna literatura o tem vprašanju.

Precej splošno se priznava, da ne zadostuje pri količkaj večjih družbah s količkaj komplikovanim poslovanjem zgolj računsko kontrola po revizorjih, ki zakonu in delniškemu regulativu (čl. 36. odst. 3.) povsem zadostuje, če tudi se omejuje na samo preizkušanje letnih računov in bilanc na osnovi vpogleda v družbine knjige. Zahteva se tekoča kontrola, pri kateri ne gre samo za to, da se preizkuša, ali je vse in prav knjiženo; kontrola naj tudi odkrije slabe strani podjetja in njegove organizacije, produktivnost človeškega in strojnega dela, pravilnost kalkulacije itd.; kontrola naj pa poleg tega — notranjega — momenta presoja tudi smotrenost in pravilnost pravnih poslov, ki jih sklepa in izvršuje uprava, »boniteto« debitorjev itd. Člani kontrolnega organa v tem smislu morajo potemtakem biti ne le večji knjigovodstvu nego tudi strokovnjaki v stroki družbinega podjetja tako po tehnični kakor po komercialni strani. (Dalje prih.)

naše države so bile vsled kartelov jako visoke. Ker se je medtem izdatno znižala železniška prevoznina, je razumljivo, da se bodo morale izdatno znižati tudi tarife rečne plovitve. Država, ki kakor naša prideluje množinske predmete (žito, moko, les), mora računati z vodnimi poti in ta morajo biti cenena in pospeševati konkurenčno zmožnost. Ugotavljam, da ima naša vlada resno voljo preurediti naše pristaniške naprave in z ugodnimi tarifi omogočiti naš izvoz.

V celoti moramo, ako pregledamo vse dogodke in prilike preteklega leta, ugotoviti, da je bilo to leto posebno za industrijo leto bojev in težav. Izgledi za bodočnost so ugodnejši in poleg vseh navedenih momentov za bodočnost je velike vrednosti tudi okolnost, da so se pričele ustaljevati naše politične prilike. Politični mir bo ugodno vplival tudi na naše gospodarstvo, posebno ker je uspešno poslovanje mogoče samo v znamenju političnega miru.

K. Tiefengruber:

Nova iznajdba v tekstilni industriji.

Kakor znano, se proizvaja umetna svila iz svilenih odpadkov, iz katerih se izloči celuloza, ki se s kemičnimi pripomočki predela v prejo.

Cela procedura je vsekakor komplicirana in zavoljo tega precej draga ter je naravno, da vzbuja tozadevna nova iznajdba v strokovnjaških krogih precej zanimanja.

Gre se, kakor poroča »Fairchilde internat, magazine« — Paris, za neko kombinacijo umetne svile z bombaževino, pri kateri pa se umetna svila kot tekoča celuloza v okraskih odtisne na pamučno robo.

S pomočjo posebnih tiskalnih naprav se združi svila celuloza kakor kaka barva po začrtanih vzorcih z blagom in sicer v jako tankih plasteh, po raznobarnih desinih.

Natiskana roba napravi vsled prozornosti svilene plasti naravnost čarobni barvni efekt, ki je enak utisu z oljem prepojenega papirja, če ga držimo proti luči.

Natiskani vzorci se dajo le pri natančnem opazovanju v bližini komaj razločiti od vtkanih.

Vzorci, ki jih tkalni stroji nikakor ne zmorejo vdlati v blago, je mogoče na nov način v najfinejših potezah in niansah spraviti na tkanino.

Natisek s svilno celulozo dopušča razne modifikacije v požlahtitvi blaga; dajo se napraviti plastično učinkujoči motivi z najširšo udeležitvijo fantazije.

Na ta način predelano blago pridobi do 20% višjo trpežnost, kakor tekstilnim potom desinirano; mogoče je torej s primerno razvrstitvijo vzorcev trpežnost blaga še povišati. Natiskana plast je proti pranju neobčutljiva ter tudi v apreturi ne trpi.

Celuloza je popolnoma homogena spojena s surovino in svila ostane nerazdružljiva z bombaževino.

V kolikor se da iz francoskega vira posneti, proizvajalni stroški tega požlahtitvenega načina ne pridejo posebno visoko, ter se obrat v gospodarskem oziru prav dobro obnese.

Pri večji dolžini blaga pride tisk tekočega metra komaj na nekaj par.

S to iznajdbo se je osobito za pamučno robo našlo sredstvo posebne pocenitve desiniranja, ki ima še nepobitne prednosti napram prejšnjim načinom.

Brezdvomno pride s svileno celulozo natisnjeno blago kmalu povsod na trg; in ko prodre prepričanje do boljše kakovosti glede trpežnosti pri občinstvu, bo isto rado poseglo po taki robi.

Odklonitev prevzema blaga radi previsoko odmerjene tovarnine napram železnici ni še odklonitev prevzema blaga napram stranki sopogodnici.

Stranki sta sklenili 6. oktobra 1924 kupoprodajno pogodbo, po kateri bi moral tožitelj postopoma dobaviti določeno število vagonov sive gline. Za prvi vagon je pa namembna postaja zaračunala toženki tako visoko tovarnino po nepravilni tarifni postavki, da je toženka izjavila, da je ne prevzame, da naj jo pa železnica izloži iz vagona, da se ne nateče preveč stojnine; hkrati se je pritožila proti nepravilni odmeri tovarnine. Takoj (6. novembra) je tudi brzojavno in tudi pisмено obvestila tožnika o previsoki odmeri in ga prosila, naj ne odpošilja nadaljnjih vagonov, dokler njena pritožba ne bo rešena. Tožnik pa ji je (7. novembra) odgovoril, da odpošilja vagonov ne more ustaviti in je 6. in 8. novembra odposlal še po en vagon. Ta dva vagona sta imela na namembni postaji isto usodo. 11. novembra je toženka naprosila tožnika, naj v bodoče vsaj on vagon frankira, a 12. novembra ji je javil tožnik, da je odpošiljanje gline z 9. novembrom ustavil, jo pozval, naj vse potrebno ukrene, da se njena pritožba ugodno reši, on sam pa da bode tudi skušal vprašanje tovarnine rešiti in pospešiti pri svojem železniškem ravnateljstvu, kamor pošlje svojega odvetnika posredovati. 13. novembra je sporočil toženki, da na svojem železniškem ravnateljstvu ni dosegel ničesar in ji dal nove nasvete, kako naj skuša izposlovati, da se ji tovarnina pravilno odmeri. 17. novembra je pa brzojavil toženki, da proda blago na javni dražbi, če ga toženka ne prevzame do 18. novembra. Toženka je 18. novembra odgovorila, da je vse storila, kar je mogla, da se pritožba ugodno reši, da je tudi že dobila telefonsko obvestilo od železniškega ravnateljstva, da se bode tovarnina popravila, na kar ji bode morala namembna postaja vagona na novo avizirati, pa jih bode prevzela. Prosi pa in upira se temu, da bi se blago na javni dražbi prodalo. Javna prodaja se je pa vključ temu izvršila po notarju, seveda z izgubo. Pritožba je pa bila ugodno rešena v decembru.

To izgubo z izdatki, ki jih je imel tožnik o priliki tega spora, zahteva s tožbo od toženke. Trdi, da je toženka kljub temu, da je bila tovarnina previsoko odmerjena, morala vagon prevzeti, a preveč plačani znesek potem zahtevati nazaj od železnice. Tudi je namembna postaja sporočila oddajni postaji, ta pa njemu, da toženka odklanja prevzem teh treh vagonov. Upravičen je bil torej, da si po brezuspešnem poteku naknadnega roka pomaga sam in po pravici zahteva od toženke dopolnilo tega, česar pri javni prodaji ni dobil.

Toženka se upira tožbenemu zahtevku, ker prevzema blaga ni odklonila, ker ni nič protipogodbene storila in je bila prodaja blaga nepotrebna, neupravičena in nezakonita.

Pravdno sodišče je tožbeni zahtev zavrnilo. — Po tožnikovem stališču bi morala toženka za vse, v pogodbi dogovorjene vagona založiti na previsoko odmerjeni tovarnini par stotisoč dinarjev, še enkrat toliko, kolikor je blago vredno, in odtegniti to glavnicu svojemu obratu skozi nekaj mesecev. Že to je upravičevalo toženko, da prevzem blaga odloži do ugodne rešitve vprašanja o tovarnini. To njeno stališče pa je odobril kot pravilno tudi tožnik sam, ko je svoje prvotno odklonilno stališče spremenil v svojem pismu z dne 12. novembra. Tik pred ugodno rešitvijo pritožbe torej ni bil upravičen, da opusti svoje pravilno stališče, zavzeto v tem pismu. Moral je tudi dobro vedeti po tožnikinih dopisih, da toženka prevzema blaga ne odklanja. Neodločilno pa je, kaj je sporočila namembna postaja oddajni postaji, ker je tožnik iz korespondence moral spoznati, da toženka samo znižanje tovarnine uveljavlja in da za toliko časa prevzem blaga le odlaga. Za prodajo blaga torej niso bili dani pogoji čl. 343. trg. zak.

Prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo. — Gre za to, ali je toženka glede teh treh vagonov s prevzemom prišla v zamudo, kar se s prvo sodbo pravilno zanika. Stvarni in pravni položaj se razvidi iz korespondence. Po korespondenci je dokazano, da se je toženka upravičeno in z uspehom upirala previsoki odmeri tovarnine, in to napram železnici; da je le iz tega razloga odgodila prevzem spornih vagonov, proseč obenem železnico, naj da blago iztovoriti, da se ne nateče preveč stojnine; da pa napram tožniku prevzem blaga ni odklonila, marveč ga prosila, naj do rešitve spora z železnico o tovarnini počaka z nadaljnjimi pošiljatkami; da je tožnik priznal upravičenost toženkinega stališča glede tovarnine, pozval toženko, naj se krepko za svoje stališče zavzame, ji obljubil, da se tudi od svoje strani potegne za njene pravice in si v to svrhu celo najel odvetnika, ki je res tudi posredoval, in da je prav po toženkinini zahtevi začasno ustavil nadaljnje pošiljanje blaga, dokler se spor med njo in železnico ne reši. S tem pa je bil dosežen med strankama sporazum o načinu, kako se naj postopa do rešitve spora. Tožnik potem toženke ni mogel siliti, naj te tri vagona kljub sporazumu takoj prevzame; ni ji mogel braniti, da si brani svoje pravice napram železnici v smislu tega sporazuma, in enostransko sporazuma ni mogel razdreti, kakor je pa dejanski storil s svojo brzojavko z dne 17. decembra in sledečim ji postopanjem. Naj je tudi namembna postaja sporočila oddajni postaji in ta tožniku, da je toženka odklonila prevzem blaga, je tožitelj po korespondenci točno bil obveščen o pravem stanju stvari. — Po vsem tem prodaja iz samopomoči po tožniku ni bila utemeljena v zakonu, zbog česar tudi po vsej pravici toženka odklanja, da bi posledice te neopravičene prodaje prevzela nase.

Revizijsko sodišče reviziji ni ugodilo. — Treba je ločiti razmerje, ki je nastalo z oddajo blaga v prevoz, z njegovim dospetjem in aviziranjem dospetja med železnico na eni strani in med odpošiljateljem in namembnikom na drugi strani, in pa razmerje, ki je bilo med pravnima strankama. Za prvo razmerje so bila odločilna določila prevozne pogodbe. Po tej je bila železnica upravičena, postopati po zmislju § 81. obratn. pravilnika. Glede razmerja med pravnima strankama pa ugotavlja prizivna sodba, da napram tožitelju toženka prevzema blaga ni odklonila, marveč ga prosila, naj do rešitve spora z železnico za tovarnino počaka z nadaljnjimi pošiljatkami, da je tožitelj priznal upravičenost toženkinega stališča glede tovarnine, da jo je pozval, naj se krepko zavzame za svojo pritožbo, ji obljubil, da se tudi od svoje strani potegne za njene pravice, da si je v to svrhu celo najel odvetnika, ki je tudi posredoval v tem zmislu, in da je prav v zmislu toženkinine zahteve začasno ustavil nadaljnje pošiljanje blaga, dokler se spor med toženko in železnico ne reši. Ko prizivna sodba zaključuje, da je bil s tem med strankama dosežen sporazum, kako naj se postopa do rešitve spora z železnico, jo revizija po krivici kara. Tožnik je bil s toženko sporazumen, kako je postopati napram železnici, da se doseže pravilna odmera tovarnine; napram njemu toženka prevzema ni odklonila; on je vedel zakaj toženka prevzem blaga odlaga. Dasi je bil obveščen po železnici, da toženka blaga ne prevzame, in pozvan, naj z blagom razpolaga, vendar glede na doseženi sporazum s toženko enostransko preko tega sporazuma ni bil upravičen vršiti pravic, ki so mu šle kot odpošiljatelj blaga. Po tožniku izvedena prodaja iz samopomoči torej ni bila utemeljena v čl. 343. trg. zak. ter ima toženka prav, če trdi, da posledice te prodaje ne zadevajo nje.

R. St.

Trgovina.

Mestna trošarinska naklada. Gremij trgovcev v Ljubljani obvešča članstvo, da se je vršila v torek dne 26. t. m. anketa glede akcije za izpremembo nekaterih postavk k tarifi o trošarinskih nakladah za mesto Ljubljana. Na anketi se je sklenilo predlagati gerentskemu svetu, da se pri prostih skladiščih in pri založnikih pri vinu odpiše od uvožene množine na podlagi revizije dognan primanjkljaj do največ 2 odstotka; istotako naj bi se priznalo kalo za mošt, toda v maksimalni višini do 5 odstotkov. Pri moštu, ko postane vino, naj bi se po možnosti na podlagi revizije ugotovilo množino drož, ter celotno odpisalo. Dalje da se zniža trošarina za vino, katero se prodaja v trgovsko zaprtih steklenicah, od 10 na 5 Din. Ravnotako pri penini. Pri špiritu in žganju naj bi se upoštevalo kalo v isti izmeri kakor pri vinu. Pri sadju se bo predlagalo, da se upošteva kalo 2 odstotka pri vseh pod a), b), in c) označenih predmetih, izvzemši sveže domače južno sadje, kakor tudi pri rižu, siru, olju in masti itd., itd. Slednjič se je sklenilo naprositi gerentski svet, da ponovno omili že prej izdano ugodnost, katero je Gremij že v lanskem letu dosegel pri gerentstvu in sicer, da se od rabljene posode pobira uvoznina po tar. post. I. in ne po tarifni postavki II. tako, da bi se v bodoče pobirala uvoznina le od novih sodov.

Anketo je vodil veletrgovec g. A. Šarabon, iz prijaznosti je prisostvoval tudi ravnatelj dohodarstvenega urada g. Zupan in g. nadzornik Fortič. O uspehu bo Gremij članstvo pravočasno obvestil.

Suhe gobe. Neka tvrdka iz Genove se zanima za izvoznike suhih gob, ki bi ji hoteli dobaviti večje količine suhih gob. Naslov dotične tvrdke je interesentom na razpolago v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Jugoslovensko - francoska trgovska zbornica. Po privatni inicijativi je uvedena akcija za ustanovitev jugoslovensko-francoske trgovske zbornice s sedežem Parizu in s podružnicami v Beogradu in Zagrebu. Cilj zbornice je, da odstrani nemško konkurencio na Balkanu.

Trgovinska pogodba z Belgijo. Belgijski poslanik je v imenu svoje vlade sporočil zunanjemu ministrstvu, da želi Belgija spremeniti doslej veljavno trgovinsko pogodbo. Ta pogodba je bila sklenjena še pred vojno med Srbijo in Belgijo ter se je pozneje po ujedinenju razširila na celo državo. V zunanjem ministrstvu je bilo končno sklenjeno, da se prično nova pogajanja z Belgijo. Zunanje ministrstvo je sporazumno s trgovskim ministrstvom odločilo, da odpočne sedanjo trgovsko pogodbo. V kratkem se prične zaključna pogajanja. Sklene se ponovna popolnoma nova trgovinska pogodba, ki bo odgovarjala vsem potrebam in našim razmeram.

Zastupstvo po mogućnosti s skladiščem za Zagreb i provinciju u osnih artikla u specerijskoj struci traži trgovina Herman Zentner, Zagreb, Vodovodna ul. br. 11.

Denarstvo.

Koliko drobiža mora sprejeti pošta od stranke in stranka od pošte. (D. štev. 1607/IIa—1926.) Občinstvo se pritožuje, da pošte ne marajo sprejemati večje količine kovanega drobiža, pošte pa se obračajo na direkcijsko vprašanje, koliko tega drobiža so dolžne ob enem vplačilu sprejeti od stranke oziroma koliko ga smejo strankam izplačati.

Na to odgovarja direkcijska pošta in telegrafa:

Glede sprejemanja kovanega drobiža imata sedaj zakonsko veljavo samo »Zakon o kovanju drobiža iz niklja in game« od 30. decembra 1921 (Uradni list pokr. upr. za Slov. 114/368—1922) in pa »Pravilnik o kovanju narodnega zlatega denarja in o kovanju drobiža« od 24. novembra 1924 (Uradni list ljublj. in marib. oblasti 116/366—1924), ki ima moč zakona. Zakon (čl. 5) velja za kovani drobiž po 5, 10 in 25 par, pravilnik (čl. 8) pa za kovani novce po 050, 1 in 2 dinarja. Ta zakon in ta pravilnik določata, da niti pošta niti stranka ni dolžna sprejeti pri enem vplačilu oziroma izplačilu kovanega drobiža po 5 par več ko za 5 dinarjev, po 10 par ne več ko za 10 Din, po 25 par ne več ko za 25 Din, po 50 par

ne več ko za 100 Din, po 1 Din ne več ko za 200 Din in po 2 Din ne več ko za 500 Din.

Pošte naj se ravna po teh določilih, hkrati naj pa kot glavne denarne promene ustanove skrbijo, da pride tega denarja čim več v promet in da jim nikdar ne manjka drobiža. Zato razvezamo odredbi 8045/IIb od 21. marca 1924 (Okrožnice XI/108—1924) in št. 43.164/II od 28. dec. 1924 (Okrožnice XLIV/406—1924) tudi na kovane novce. Pošte naj torej odvajajo samo debeli denar (bankovce po 100 in 1000 Din), v blagajni pa naj zadržavajo poleg kovanega denarja samo potrebno količino 10-dinarskih bankovcev, tako da bo blagajniško stanje krito kolikor moči samo s kovanim denarjem. Razume se, da morajo pošte odvesti tudi kovan denar, če bi se jim ga preveč nabralo. Ker bodo odslej tudi davčni uradi krili svoje potrebe po kovanem denarju najprej pri pristojni pošti, morajo pošte že zato gledati, da bodo z njim vedno dobro preskrbljene.

S to odredbo se izpreminja oziroma razveljavlja člen 11, točka II. pravilnika za notranjo pošto službo I. del, odredba št. 32.013/IIa od 11. septembra 1921 (Služb. list 44/1921), izvršilna navodila k pravilniku za poslovanje s prehodnim denarjem (Vesnik 11 in 12 iz l. 1922, stran 190—196) in zadnje določilo predzadnjega odstavka v odredbi št. 1716/IIb od 16. februarja 1924 (Okrožnice VII/68—1924).

Glede sprejemanja papirnatega drobiža po 25, 50 in 100 par pa velja za pošte še vedno odredba št. 23.285/IIa od 18. junija 1921 (Služb. list 28/1921), čeprav nima zakonske podlage. Ker se pa ta denar jemlje iz prometa, naj ga pošte ne izplačujejo, ampak naj ga odvajajo, razen če bi stranka zahtevala papirnateg drobiža.

Tudi glede sprejemanja avstroogrškega kovanega drobiža velja še vedno odredba št. 46.171/IIa od 2. decembra 1921 (Služb. list 57/1921). Samo odločba, da morajo sprejemati pošte železni a-o drobiž po 20 vinarjev v neomejeni količini, se razveljavlja. Ta denar je izenačen s parskim denarjem po 5 par, torej so ga pošte primorane sprejeti pri vsakem vplačilu samo do 5 Din.

Pošte pozivamo, da spravijo te predpise v sklad s poslovanjem tako, da ne bo sporov s strankami, da pa tudi pošta ne bo zaradi tega preveč obremenjena.

Amerikanci za zasebna posojila v Evropi. Angleška »Morning Post« piše o izjavi ameriškega zakladnega kanclerja, Mellona, ki jo je podal v poslanski zbornici glede vprasanja inozemskih dolgov. Med drugim je rekel, da mora Amerika v vsakem posameznem slučaju upoštevati plačilno zmožnost zadolžene države. Vsi dolgovi skupaj nimajo za Ameriko tiste vrednosti kakor jo ima Evropa kot kupec. Če finance Evrope ne bodo ozdravljene, če evropske valute ne bodo postavljene na zdravo podlago in če evropski narodi ne bodo mogli zaslužiti in kupiti, potem tudi Amerika ne bo mogla prodati svojih živil in surovin in svojega blaga. »Amerika mora s svojim prevelikim kapitalom pomagati Evropi s pravnimi posojili v industrijske namene. Vsako novo posojilo omogoči nov ameriški izvoz.« — Z ozirom na bližnjo ratifikacijo ameriško-italijanskega dogovora glede vojnih dolgov se izvršujejo sedaj v Ameriki številna nova italijanska posojila; omenimo posojilo 40 milijonov dolarjev za mesto Rim, 50 milijonov za Istituto Italiano di Credito, 35 milijonov za Elettricità Meridionale, 5 milijonov za Co. Italiana Chimica. Druga posojila se bodo izvršila po ratifikaciji, tako 30 milijonsko posojilo za italijanske elektrarne.

Nemška plačila na račun reparacij. Nemčija je v prvih štirih mesecih II. reparacijskega leta plačala na račun reparacij 448 milijonov zlatih mark. Od tega zneska je Italija prejela 21 milijonov zlatih mark.

Industrija.

Rudarski trust v Zahodni Nemčiji. Štirji največji rudarski koncerni v Poruhrju so se združili začasno v velik trust. To ima dvojni pomen: prvič se ruhrski obrat veliko bolj racionalizira, drugič pa ta združitev ne bo brez vpliva na evropska pogajanja železne industrije. Najprvo se hoče Zahodna Nemčija

pogoditi s Francijo in so v tem oziru ruhrski koncerni v zadnjih mesecih že dosti napravili. Osnovanje mednarodnega kartela železnice se bo izvršilo v kratkem; pa tudi glede drugih železnih izdelkov so belgijski in francoski industriji danes dosti bolj za sporazum kakor so bili pa še pred par meseci. — Racionaliziranje koncernov ima pred očmi v prvi vrsti znižanje nabavnih stroškov. Nižje cene zahodnonemške železne in jeklene produkcije bodo brez dvoma vplivale tudi na potek evropskih pogajanj. Že lani se je pokazalo, kako nemška produkcija raste. Surovega železa so napravili leta 1924 7.8 milijona ton, lani 10.2, surovega jekla 9.8 in 12.3; produkcija Francije v surovem železu se je dvignila od 9 samo na 9.9, v jeklu od 8.3 na 9, belgijska produkcija je pa z 2.6 oziroma z 2.4 celo nazadovala, za 0.2 in za 0.5 milj. ton. O Angliji smo že govorili. Zahodnonemška industrija žice se je z belgijsko že domenila, Francozi so čimdalje bolj popustljivi itd. V krogih nemške železne industrije mislijo, da se bodo pokazali prvi vidni uspehi najkasneje do konca marca. Tudi denarno je novi trust zasiguran; vrhu tega upajo, da bodo z združitvijo znižali produkcijske stroške za ca. 5%, računajo tudi še z drugimi prihranki, in bi skupno znižanje znašalo 10 odstotkov. Imena štirih velikih koncernov so: Rhein-Elbe, Union, Thyssen, Phönix, Rhein-stahlwerke. Z namenom so koncerni držali produkcijo na visokem nivoju, čeprav konjunktura zlasti v zadnjih lanskih mescih ni bila ugodna. Gre namreč pri eventualni delitvi eksporta za kvote, in v tem oziru je merodajna produkcija. Vidimo, da gre počasi naprej, gre pa le, in morda bomo res še dočakali Pan-Evropo.

RAZNO.

Naš gospodarski položaj v tuji luči. Neke ugledna češkoslovaška gospodarska revija informira češkoslovaško javnost o našem gospodarskem položaju sledeče: Spričo okrepitev dinarja na eni strani in nenadne izpremembe na svetovnih tržiščih se je položaj v narodnem gospodarstvu v Jugoslaviji naenkrat preokrenil. Cene za poljedelske pridelke so znatno padle (30—40%). Cene v tuzemstvu se vsled novih davčnih bremen (uvozna carina, takse itd.) niso mogle v razmerju vrednosti dinarja znižati, odnosno prilagoditi znižanim cenam na svetovnih tržiščih. Vsled tega je bil izvoz v l. 1925 zelo otežkočen, če tudi ne onemogočen. Kmetovalec je v položaju, v kakršnem še ni bil. Svoje pridelke naj ceno proda, svoje potrebščine pa kupi drago, mogoče dražje nego prej. Zaradi tega zaenkrat ničesar ne prodaja, pa tudi ne kupuje. Ta okolnost ravno je povzročila letošnjo stagnacijo na jugoslovanskem trgu. Bali so se predvsem ruskega uvoza, o katerem se je veliko govorilo, a se dosedaj še ni pričel. Posledice tega se že kažejo: cene za poljedelske pridelke rastejo in izvoz se razvija. Po statističnih podatkih pa za enkrat ni pričakovati, da bi se cene bistveno zvišale. To dokazuje rezerviranost kupcev na žitnem trgu.

Optimističen angleški glas o Srednji Evropi. Banka M. d. l. d. izdaja mesečno revijo; zadnja številka prinaša optimističen pregled o gospodarskem položaju v Srednji Evropi, ki ga dnevno časopisje v ponovno omenja in živahno komentira. Poročilo navaja sledeče vzrokeboljšanja: 1. Pomnoženje možnosti produkcije in konsumna; 2. zboljšanje valutarnih razmer; 3. zadovoljiv proračunski položaj v zvezi z dejstvom, da se razen na francoskem inflacija preneha; 4. napredek v rešitvi vprasanja medzaveznih dolgov z zaključkom, da se je pomnožil dotok kapitala, zlasti iz Amerike. »Morning Post« pripominja k temu poročilu, da bo omenjeno zboljšanje se izkazalo kristno tudi za angleško trgovino; saj je procvit Evrope bistveni pogoj za procvit Anglije. Torej isti glas kakor prihaja iz Amerike.

Madžarska falsifikacijska afera. Zelo sumljivo je, da državno pravdnštvo v Budimpešti z mrzlično naglico sestavlja obtožbo proti falsifikatorjem. Obtožba bo sestavljena najbrže že proti koncu tega tedna. Če ne bo vložen rekurz proti nji, se pretresanje, ki se bo vršilo pred se-

natom, začne v prihodnjem tednu. Nadaljna preiskava se bo vršila sredi meseca februarja. To nagljenje s sestavljanjem obtožnega spisa izziva veliko pozornost.

Konsum sladkorja. V zadnjih dneh smo brali statistike o konsumu sladkorja v glavnih deželah porabe. Leto 1925 izkazuje rekordne številke. Ameriška statistika Willet in Gray sta naračunala lanski konsum Amerike na 5,510.000 ton, za 14 odstotkov več kot leta 1924. Angleška poraba je šla gor na 1,633.000 ton, za 12 odstotkov več kot leta 1924. Zanimiva je sledeča statistika konsumna osebo; kaže nam, da je šla poraba sladkorja v prvih povojnih letih v večini dežel močno nazaj, da se je pa v zadnjih letih bistveno dvignila in da je skoraj v vseh državah dosegla predvojno višino; na Češkoslovaškem je celo znatno višja. Številke za 1913/14 so seveda izračunane, ker takrat nekaterih sedanjih držav še ni bilo. Škoda, da Jugoslavije ni zra-

Na osebo v kilogramih:

	1913/14	1920/21	1921/22
Nemčija	21.5	18.8	23.2
Češkoslovaška	19.1	23.4	22.7
Francija	20.0	15.5	20.7
Belgija	15.7	18.7	22.5
Anglija	41.8	33.0	35.8
Holandska	23.2	30.5	34.3
Avstrija	20.9	15.3	17.4
Ogrska	8.1	4.8	8.3
Poljska	11.6	4.5	4.7

	1922/23	1923/24	1924/25
Nemčija	21.6	14.7	22.5
Češkoslovaška	25.9	26.5	28.7
Francija	21.8	21.4	24.1
Belgija	23.4	22.5	23.4
Anglija	37.5	38.5	40.7
Holandska	32.3	30.2	31.4
Avstrija	17.2	23.1	26.8
Ogrska	7.5	6.3	10.9
Poljska	6.9	7.4	9.8

Vidimo, da je poraba sladkorja v posameznih deželah zelo neenakomerna. Osupnejo nas velike številke za Anglijo, ki je za Avstralijo in Ameriko relativno najboljša konsumentinja sladkorja. Tudi Holanci zlezejo čez 30 kilogramov za osebo na leto. Ne samo uživanje čaja, tudi marmelade, vkuhanu sadje itd. nam to razjasni. V Jugoslaviji ne bomo šli nad 6 kilogramov; pravijo, da znaša naša poraba 7000 vagonov t. j. 70 milijonov kilogramov, torej ca 6 kg na osebo.

Stalna vzorčna razstava v Shanghaiju. Posebna razstavna družba uredi v Shanghaiju (Kitajska) stalno vzorčno razstavo. Interesenti dobijo o razstavi točnejše informacije v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Znižane cene za prostore na sejmu v Lipskem. Naš generalni konzulat v Berlinu obvešča da je odber velesejma v Lipskem sklenil, da znatno zniža ceno za razstavne prostore tehničnega oddelka na poletnem velesejmu 1926.

Največja motorna ladja sveta. Motorne ladje imenujemo tiste, ki jih kurimo s petrolejem. V tržiški ladjedelnici pri Trstu so spustili v morje največjo dosedanja motorna ladja, 29. decembra. Ima 23.500 brutoregister-ton vsebine a 2.83 kubičnih metrov, dolga je 192.45 m, široka 24.234 m, prostorninska globina znaša 14.174 m. Ime ladje je »Saturnia«, vozila bo od letošnje jeseni naprej v Južno Ameriko in sicer v presenetljivo kratkem času 13 dni. Prostora je za 2000 oseb in za 9000 ton blaga. Glavna motorja sta dva, manjših je šest, moči imajo za 33.500 HP. Tudi parnika niso zgradili v Italiji po vojni nobenega tako velikega kot je »Saturnia«. — Na novi ladji so uvedli več zanimivih tehniških novosti, v zgodovini motornega ladjedelništva prvič. Deset močnih poprečnih ograj razdeli ladjo v 11 oddelkov; tudi če bi bili trije oddelki popolnoma pod vodo, bi ladja še zmeraj brez nevarnosti in prestopka vozila. Vrata v ograjah ne propuščajo vode, zapirajo se od kapitanovega mosta dol ali posamez ali vse naenkrat. Za slučaj požara so napravljene spet posebne ograje, od 40 do 40 metrov. Motornih rešilnih čolnov je toliko, da gredo vanje lahko vsi popotniki in vsa posadka. Prvi razred je tako opremljen kakor so opremljeni prvovrstni hoteli; sprejemnice, kopalnice, spalnice, sobe za služkinje, sobe za prtljago, posamezne sobe itd. Do slavnostne dvorane vedijo krasne stopnice, 15 metrov visoke, nad

njo je lepa kupola, oprema je v slogu Ludovika XIV. V veliki obednici je prostora za 250 gostov, manjše družbe dobijo lahko posebne obednice, tudi otroci imajo svojo lasno obednico. Potniki tretjega razreda ne bodo spali več v skupnih spalnica, temveč v prijetno opremljenih kabinah. Kakor prvi in drugi razred ima tudi tretji razred obednice, čitalnice, glasbeno dvorano in kadilne sobe. Medkrova ni več. Vse kabine in vsi drugi prostori so zvezani med seboj s telefonom, imajo brezžični brzojav, v toaletah je topla in mrzla voda. Zdravstvene naprave so take kot v prvovrstnih sanatorijih. — Okoli ladjinega obrata samega se gnete miniaturno mesto prodajalen vseh vrst; prodajajo ti cvetlice, parfumerijske izdelke, brivnice so tam, dunajska kavarna s časopisi, bar, slaščičarna, kino, stalno gledališče, tiskarna, pisarna s tipkavicami itd. Zdi se ti, kakor bi veleestni hotel plaval po vodi.

Po svetu okoli. V decembru je morala Nemška država plačati 40.82 milijonov mark prispevka za izplačila napram do hodkom. Nemška marka ima sedaj ustaljeno vrednost, in zato ne pišemo več zlata marka; 4.2 marke = 1 dolar. — Na poljskem so ustanovili Vsepoljski železni sindikat. — V Ameriki so prepovedali izvoz konopljinih semen s Filipinov. S tem so dobile Zedinjene države fiktivno monopol konoplje v roke. Ker je Hoover zmeraj proti angleškemu monopolu kavčuka, mu opozicijski listi svetujejo, naj bo sedaj še proti monopolu konoplje. — Poljaki, pšenico dobro prodajajo. V drugi polovici lanskega leta so je eksportirali 940.000 meterskih stotov, v istih mesecih predlanskega leta pa 560.000 stotov. Ker so se bali, da ne bo ostalo za dom dosti pšenice, je določil ministrski svet izvozno carino za pšenico, in sicer 15 zlatov za 100 kg! To je pa isto, kakor če se izvoz pšenice sploh prepove, ker pšenica take carine nikakor ne more prenesti. — Na Ogrskem imajo še prisilne poravnave. V decembru jih je bilo 179, konkurzov pa 47. Največ prisilnih poravnav je bilo v maju, 275. — Angleški list »Financial News« (finančne novice) poroča, da namerava newyorška družba European-American Utilities zgraditi velike elektrarne in razpošiljati tam dobljeni električni tok na dolge razdalje in za majhno ceno; in to na Češkoslovaškem, Poljskem, Ogrskem, v Rumuniji in v Avstriji. Jugoslavija? Zastopniki družbe se za pripravna zemljišča v omenjenih državah menda že pogajajo. Izdelujejo se tudi načrti za elektrifikacijo železnic in tramvajev. — V Rimu bodo ustanovili zavod za zunanjo trgovino, ki bo imel sledeče naloge: 1. dajal bo informacije o gospodarskem položaju v posameznih deželah; 2. opozarjal bo italijansko industrijo in italijansko kmetijstvo na nove prodajne pokrajine in nove predmete prodaje v inozemstvu; 3. podpiral bo eksportne poskuse. Podpirala bo zavod država, dalje krogi industrije in poljedelstva. — S 15. januarjem so stopile v Rumuniji nove železniške tarife v veljavo, ki so napram prejšnjim za ca 15 odstotkov višje in ki bodo prinesle državi 3 milijarde lejev na leto napram dosedanjim 2.1 milijardama. — Cene umetne svile so v Ameriki do 1. julija nespremenjene; tako je sklenil trust. Angleške trdke prodajajo umetno svilo za 5 do 15 centov bolj poceni. — Ameriško sladkorno industrijo hočejo vodilni bančni krogi stabilizirati in postaviti financiranje na drugo podlago; mej drugimi beremo ime Dillon Read & Co. — V Rumuniji so cene v decembru v primeri z novembrom poskočile povprečno za 2 odstotka; napram zadnjim mirovnim dnem v avgustu 1916 so se dvignile za 48.27 krat, na papirju namreč, ne po faktični vrednosti. — Češkoslovaške sladkorne tovarne so predelale do konca decembra 5 milijonov meterskih stotov pese več kot lani, med njimi slovaške več kot tri milijone. Slovaška je imela v tej kampanji rekordno produkcijo.

Ljubljanska borza.

sreda 27. januarja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921, den. 76, bl. 78; Tobačne srečke iz l. 1881, den. 310, bl. 312; Zastavni listi Kranjske deželne banke, den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke, den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje, den. 200,

bl. 202, zaklj. 202; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana, den. 210, bl. 220; Merkantilna banka, Kočevje, den. 100, bl. 104; Prva hrvaška štedionica, Zagreb, den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana, den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana, bl. 125; Trbovelj. prem. družba, Ljubljana, den. 340, bl. 348; Združene papirnice Vevče, Goricanje in Medvode d. d., Ljubljana, den. 110; Stavbna družba d. d., Ljubljana, den. 90, bl. 100; »Sešir«, tovarna kl bukov d. d., Škofja Loka, den. 115, bl. 120, zaklj. 115.

Blago: Bukovi plohi, neobrobjeni, 40, 50, 60 mm, I, II, III, večina 2,25 m, feo vag. nakladalna postaja, bl. 470; brusilni les, feo meja tranz., bl. 220; hrastovi plohi, neobrobjeni, od 2,50 m naprej, pa do 70 mm napr., I, II, feo meja tranz., den. 1050; bukovni plohi, nežamani, od 40 mm napr., od 2,50 m dolžine naprej, feo Postojna tranz., den. 500; hmelovke od 6 do 10 m, 7 cm debele na spodnjem koncu, feo naklad. postaja, bl. 5; bukovna drva, suha, feo meja tranz., den. 25; brstovi plohi, od 80 mm naprej, zdravi, od 2,50 m naprej in 25 cm šir. naprej, feo meja, den. 1100; bukovni pragovi 14x24x2,60, feo meja, den. 38,50; bukovni hlodi, od 30 cm naprej, od 2 m dolžine naprej, feo nakl. post., den. 200; bukovno ogelje Ia, feo meja, 1 vag., den. 95, bl. 95, zaklj. 95; hrastovo ogelje, feo meja, 1 vag., den. 82, bl. 82, zaklj. 82; testoni proti ogledu, feo meja, 2 vag., den. 540, bl. 540, zaklj. 540; pšenica bačka, feo vag. nakl. post., bl. 305; pšenica banatska, feo vag. nakl. post., bl. 300; pšenica domača, feo vag. prekmurska postaja, bl. 320; koroza, umetno sušena, feo vag. sremska postaja, bl. 145; koroza času primerno suha, feo vag. slavonska postaja, 1 vag., den. 120, bl. 120, zaklj. 120; koroza, času primerno suha, feo Jesenice tranz., za II, bl. 165; koroza, času primerno suha, feo vag. nakladalna postaja, bl. 117; koroza medjimurska, feo vag. medjimurska postaja, bl. 175; koroza drobna, feo vag. prekmurska postaja, bl. 175; oves srbski, feo Postojna tranz., bl. 220; Ječmen 66-67, par. Ljubljana, bl. 235; ajda domača, feo vag. prekmurska postaja, bl. 265; rž domača, feo vag. prekmurska postaja, bl. 215; proso rumeno, feo vag. prekmurska postaja, bl. 215; ječmece, zlatorumene, feo vag. dol. p., den. 250; Ia Portlandement »Salona«-Tour, feo vag. Solin: v jutavrečah po 50 kg, bl. 40; v papirnatih vrečah po 50 kg, bl. 45; v sodih po 150, 180, 200 kg, bl. 52,50.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo Na svinjski sejmi dne 22. I. 1926 se je pripeljal 35 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7—9 tednov 250—300 Din, 3 do 4 mesece stari 350—380 Din, 5—7 mesecev 400—480 Din, 8—10 mesecev 550—650 Din, 1 leto 1500—1600 Din, 1 kg žive teže 11,50—12,50 Din, 1 kg mrtve teže 15—18 Din. Prodalo se je 32 komadov.

Južno sadje na trgu v Trstu. Trg južnega sadja je vse prej nego aktiven. Iz inozemstva ni zabeležiti nikakih naro-

čil. Tukajšnji trgovci pravijo, da primanjkuje denarja. Barijski, girentski in parmski mandeljini so popolnoma zane-marjeni. Cene, ki jih tu podajamo, so za imenovane vrste nominalne in sicer L 2100, 2125—2150. Korinte v vrečah po L 300. Sultanine L 650—800. Cene za boljše vrste so v glavnem neizpremenjene in celo nekaj višje. Berberijski dateljini stanejo v kasetah od 3, 5 in 10 kg po 580 lir, v originalnih kartonih (tara 4 kg) od 30—35 kg pa po L 520 za q. Po ostalih vrstah blaga se sploh ne povprašuje. — Izvozni trg za limone, pomaranče in mandarine je istotako zanemarljen. Iz inozemstva prihajajo jako neznatna naročila. Cene so za vagonске količine sledeče: limone v zabojih po L 38, pomaranče po L 50—60, a mandarine po L 400 za metrski stot. Cene brutto per netto.

Cene plemenitih kovinam v Parizu. V Parizu so notirale dne 18. decembra p. l. cene za plemenite kovine (računajoč za 1 kg čistega metala) naslednje: zlato pri nakupu 17.000 fr., pri prodaji 19.200 fr.; srebro, pri nakupu 595 fr., pri prodaji 650 fr.; platina pri nakupu 105.000 fr., pri prodaji 109.000 fr.; iridiana platina, 25 odstotkov, 178.350 fr.; iridijum 380.000 fr.; srebrni nitrat 433 fr.

Kovinski trg okoli srede januarja. — **Ameriške tovarne železa** in jekla imajo še veliko neizvršenih naročil in bo zaposlenost tudi v bodoče prav zadovoljiva. Tovarne pločevine so delale v prvi decemberski polovici z 98 odstotno kapaciteto, kar znači rekord. Cene v Ameriki so trdne. — **Na evropskem kovinskem trgu** se od zadnjih položaj ni dosti spremenil, videti je pa nekako večje zaupanje v bodoči razvoj trgov. Računijo pa, da se bo položaj na evropskih trgih v drugem telenjem četrtletju vidno spremenil. Poglejmo le nabavne stroške v poštevh prihajajočih dežel. Ob 48-urnem tedenskem delu zasluži kovinski delavec na Angleškem 61 šilingov, v Belgiji 33, v Nemčiji 32, v Franciji 24. Torej dela angleška industrija z daleko največjimi nabavnimi stroški, francoska z najmanjšimi. To nam razloži tudi visoke angleške cene železa. Življenjski stroški na Angleškem so napram letu 1913 sedaj za 77% višji, transportni stroški za 50%, dvignili so se davki, dvignile so se druge dajatve — cene železnine so šle pa samo za ca. 20% gor, v nekaterih vrstah še manj; Cleveland št. 3 so prodajali leta 1913 po 60 šilingov za tono, sedaj stane tona 68 šilingov in pol, torej samo 14 odstotkov več! Na

Francoskem imajo tovarne še za tri mesece dosti dela, cene gredo še kar gor, in prevladuje mnenje, da se bodo sčasoma približale angleškim. Počasi, a stalno se dvigajo tudi cene v Belgiji. Okoli 10. januarja so bile cene na evropskih trgih približno tele: Železo v palicah 5/6 do 5/7, surova pločevina 5/10, srednja 6, fina 8/10, valjana žica 5/14. Angleški funt ima 20 šilingov, šiling 12 pence. — **Na Angleškem** se je javljala nakupna moč domačih konsumentov v zelo zadovoljivi izmeri. Prav značilno za mnenje angleškega konsuma je dejstvo, da so se izvršila večja naročila za poznejši rok, dokaz, da se je zaupanje v bodočnost angleškega železnega in jeklenega trga spet povrnilo. Zelo primanjkuje surovega železa, izgotovljenega blaga je le prav malo. Vse to kaže na višje cene. Sedanje cene so: Cleveland št. 1, šilingov 71; št. 3, šil. 68/6; št. 4, 67/6. V eksportu je pa iz zgoraj navedenih vzrokov kupčija več kot mirna. — **Na Francoskem** je delalo 1. decembra 145 plavžev, 42 so jih popravljali. Produkcija je zelo visoka, vsak dan napravijo 24.000 ton surovega železa in 21.000 ton jekla. Večina je namenjena za eksport. Domače cene gredo gor in so dosegle že pariteto eksportnih cen. Posebno dobro je povpraševanje po surovem železu, ceno so nadalje zvišali in znaša sedaj 395 frankov za tono. Polfabrikati pa ne gredo. Domače cene: surova pločevina 750 frankov, srednja 860, fina 1100 do 1200, železo v palicah 650 do 750, tračnice 580 do 600. — **Belgijski trg** v preteklih dneh ni bil enoten; jekleni trg je trden, povpraševanje po pločevini je neenakomerno, surovega železa veliko prodajo, tovarne so z naročili dobro založene. Zadnje domače cene: tračnice 575 belg. frankov, srednja pločevina 675, fina 890 do 950, jeklo (Siemens-Martin) 580, surovo železo št. 1 295, št. 2 pa 300 belg. frankov. — **Na nemškem kovinskem trgu** se položaj ni spremenil, vsaj na bolje ne: Domače cene se zdijo konsumentom še zmeraj visoke, zaposlenost obratov ni zadovoljiva. Zelo živahno razpravljajo vprašanje nemško-ameriškega jeklenega trusta, slišijo se glasovi, ki zahtevajo gospodarskega diktatorja po vzoru Italije itd. Domače cene: železo v palicah 125 do 133 mark, valjana žica 135 do 140, surova pločevina 140 do 143, srednja 146 do 152, fina 157. — **Českoslovaški železni in jekleni trg** se v novem letu ni poživil. Domače povpraševanje je zelo omejeno, deloma vsled inventur v stroj-

nih tovarnah. Bližnji tedni ne bodo prinesli nobene spremembe, boljše razmere bodo nastopile šele v spomladanskih mesecih, če bo sprejet zakon o državnem podpiranju stavbnega gibanja, o čemer poročamo v posebnem odstavku. — **Na Poljskem** so v zadnjih dneh cene zvišali in so sedaj te-le: železo v palicah 250 zlatov, valjana žica 320, nosilec 250. Položaj poljske industrije je slejkoprej zelo nezadovoljiv.

Cene živini v Marselju. Na trgu v Marselju so notirale od 18. do 24. decembra p. l. cene za živino (računajoč za kg žive teže) naslednje: Voli in krave I. 780 do 840 fr., II. 700—750 fr.; ovni in ovce I. 925—975 fr., II. 825—875 fr.; teleta I. 1050—1150 fr., II. 900—1000 fr.; jagnjeta I. 900—950 fr., II. 800—850 fr.; domače svinje 875—885 fr.; koze 350—500 fr.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 3. februarja t. l. ponudbe za dobavo 150 m Kanevas 100 cm šir., za dobavo 20 parov klobučevinastih škornjev, za dobavo 100 m merino platna; do 5. februarja t. l. za dobavo usnja, za dobavo 14.000 kg železne pločevine, za dobavo 6 komadov plošč iz umetnega marmorja. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. Direkcija državne rudnika v Brezi sprejema do 20. februarja t. l. ponudbe za dobavo 2000 kg žebeljev za tračnice, za dobavo 1 opalograf z vsemi pripadajočimi deli, za dobavo 1 komada obratnega pluga »Wendpflug«. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 30. januarja t. l. pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 75.000 kg bele moke. — Dne 5. februarja t. l. pri inženirskem odeljenju komande I. armijske oblasti v Novem Sadu za oddajo električne instalacije. Pogoji in načrt so na vpogled v pisarni zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Dne 8. februarja t. l. pri direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave barve, dvakrat kuhanega lanenega olja, kita in čopičev ter minija v prahu. — Dne 11. februarja t. l. pri odeljenju za mornarico v Zemunu glede dobave 20 vagonov krušne moke. — Dne 18. februarja t. l. pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 11.468 kubičnih metrov drv.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahlevajte cenike!

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošti. Ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posebnice l. t. d. i. t. d. Lastna književnica.

GROM

D. Z. O. Z.

carinsko posredniški in spedijski bureau

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 41

Naslov brzojavkam:

„GROM“

Podružnice:

MARIBOR, JESENICE, RAKEK.

Telefon interurban

Štev. 454

Obavljajo vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod najkvalitetnejšimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. E. za ekspresne pošiljke.

Izvozniki!

Pozor!

Uvozniki!

VELIKI MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM V LYONU (FRANCIJA)

Od 1. do 15. marca 1926.

Po svoji veliki reputaciji je postal edino od največjih svetovnih tržišč. — Na zadnji razstavi je sodelovalo približno 3000 tvrdk in okoli 250.000 obiskovalcev iz 50 raznih držav. Transportni stroški vzorcev in polniška tarifa minimalni so z ozirom na vse koristi in interese, katere naši izvozniki in uvozniki lahko dosežejo s sodelovanjem ali obiskom na Lyonskem velesejmu. — Beograd—Lyon II. razred Din 2500.— tja in nazaj).

Za posamezne informacije se obrnite na naslov:

„Agence Commerciale Privileg. du Royaume SCS“, 44, Rue Victor Hugo, Lyon.

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke raznovrstno rudninsko vodo Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

Galanterija! ter modne tenine, nogavice, sukanec, vezanine, gumba modne biserne in druge, palice, nahrbtnike, nože, jedilno orodje, škarje itd. se dobi najugodnejše pri

Josip Petelinc Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika Na veliko! ob vodi. Na malo!